

4

Gids voor mantelzorg- ondersteuners

Mantelzorgers vraaggericht ondersteunen

Elke mantelzorg-
er is uniek. Door inzicht
in hun vraag, kun je
echt passende
ondersteuning
bieden.

Inhoud

Werkboek 4

Voorwoord	3
Mantelzorgers vraaggericht ondersteunen	4
• De acht vraaggebieden van mantelzorgers. En wat heb je eraan?	5
• Krijg inzicht per vraaggebied.	7
• Hulp vragen is moeilijk. Hoe doorbreek je vraagverlegenheid?	13
• Optimale mantelzorgondersteuning in jouw gemeente.	14
• Een nieuw blik op zorgen voor elkaar. Afronding.	15

Dit werkboek is onderdeel van een reeks werkboeken waarin we actuele thema's behandelen over mantelzorg en de sociale basis. We bieden jou hiermee theorie en praktijkoefeningen. Met enige regelmaat organiseren we verdiepende webinars en trainingen, zodat je samen met andere beroepskrachten inspiratie en kennis kan opdoen. Kijk voor meer informatie op Mantelzorg in de sociale basis.

Versienummer 1 2024

© Niets uit onze uitgaven mag worden gekopieerd, vervoelvoudigd, verspreid of worden gebruikt, zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming vooraf van MantelzorgNL.

Mantelzorg
in de
sociale basis

Voorwoord

Een nieuwe blik op zorgen voor elkaar

We worden steeds ouder en blijven langer thuis wonen. Veel fysieke en sociale uitdagingen spelen zich thuis af. Professionele zorg is niet altijd voorhanden. Er wordt steeds meer een beroep gedaan op informele zorg: mantelzorgers, vrijwilligers en actieve burgers.

Als mantelzorgondersteuner heb je daarin een belangrijke rol. Je voert de wettelijk vastgelegde taak van de gemeente uit om de grote groep burgers die thuis voor iemand zorgen te ondersteunen. Dit is een unieke positie op het snijvlak van zorg en welzijn, met de kans om het alledaagse leven van mensen die zorgen voor een ander te ondersteunen. Dit vraagt om flexibel meebewegen met veranderingen, het vraagt om een nieuwe blik.

Van zelfredzaam naar samenredzaam

Voorheen lag de nadruk erg op zelfredzaamheid. Er vindt een verschuiving plaats naar 'omkijken naar elkaar'. Om de mantelzorger goed te ondersteunen moeten we deze en de ondersteuningsbehoefte die er is niet op zichzelf zien. Mantelzorgondersteuning vindt plaats in de brede sociale basis. Binnen de structuren en relaties die al bestaan. Binnen de familie, in de wijk, de buurt, de gemeenschap. Hoe redden we het samen?

Niet beheersen maar mogelijk maken

De participatiesamenleving is vertaald naar eigen kracht van burgers, naar zelfredzaamheid en uniformiteit én steeds vaker het instrumenteel willen 'inzetten' van het informele veld. Daarbij gaat men voorbij aan het feit dat participatie voornamelijk co-creatie betekent. Samen beslissingen nemen. Van overheden en organisaties vraagt dat een omslag om niet langer te handelen vanuit beheersbaarheid en om buiten de gebaande paden te gaan. Samen op zoek naar werkbare en creatieve oplossingen, ook in de mantelzorgondersteuning. Daar kun jij de gemeente op aanspreken en voor enthousiasmeren. Je kunt je inzetten om de positie van mensen die thuis voor iemand zorgen te verbeteren. Mits je je goed profileert als volwaardige partner.

Stevige positionering van mantelzorgondersteuning is nodig

In de mantelzorgondersteuning is al enkele jaren een transitie gaande van individualistische naar meer collectieve begeleiding en van uitvoerende naar coördinerende taken binnen de lokale samenwerkingsverbanden. En er is nog meer nodig.

Organisaties die mantelzorgers ondersteunen moeten een stevige positie innemen in het lokale veld. Het gaat immers om een grote doelgroep en om een wettelijk vastgelegde taak in de Wmo. Weg met het Calimero-effect. Profileer je op basis van expertise en doorzettingsvermogen. Wees de volwaardige partner naar de lokale politiek, beleidsmakers, samenwerkingspartners en burgers!

Zelf aan de slag!

In dit werkboek kun je zelf aan de slag met de doorontwikkeling van de mantelzorgondersteuning in deze veranderende tijd. Er staan vragen en oefeningen in en het werkboek bevat veel praktische tips. Zo word je begeleid naar een nieuwe kijk op mantelzorgondersteuning die aansluit bij de vragen van de toekomst.

Werkboek 4

Mantelzorgers vraaggericht ondersteunen

Elke mantelzorger en elke situatie is uniek. Het ondersteunen van mantelzorgers vraagt om maatwerk. Als je inzicht hebt in de vraag van de mantelzorger kun je echt passende ondersteuning bieden. We verdeelden de vragen die mantelzorgers hebben over acht vraaggebieden.

Als er op alle acht vraaggebieden voldoende ondersteuning beschikbaar is en ook in verschillende vormen dan heeft jouw gemeente een stevige ondersteuningsstructuur.

Doel werkboek

In dit werkboek krijg je inspiratie en kennis aangereikt op acht gebieden waarop mantelzorgers ondersteuningsvragen kunnen ervaren. Je wordt aan het denken gezet over de hoe huidige ondersteuning in jouw gemeente is ingericht en waar de kansen liggen passend bij de lokale visie. We vertellen je wat werkt en hoe je het totale netwerk kunt benutten in het ondersteunen van de mantelzorgers. Dit inzicht helpt jouw organisatie, samen met lokale partners, tot het einddoel binnen je gemeente te komen, namelijk: een optimaal ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers.

Samenhang van de vier werkboeken

Het hebben van een visie en deze omzetten naar een stevige mantelzorgondersteuning is het doel. Verder kijken dan alleen naar mantelzorgers, dus ook het systeem, de context en de mensen eromheen betrekken, is belangrijk. Het gaat verder dan het persoonlijke netwerk, want ook het informele netwerk biedt grote waarde. Je krijgt een goede structuur in de mantelzorgondersteuning als je het opzet vanuit (latente) vragen die de mantelzorger tegen komt.

Belangrijk is dat er op alle acht gebieden verschillende ondersteuningsvormen beschikbaar zijn. De gemeente kan dit zelf mogelijk maken. Andere organisaties zoals een zorgaanbieder, een vereniging, opleiding of vrijwilligersorganisatie kunnen helpen. Samenwerken binnen een krachtig netwerk helpt. De eerdere werkboeken uit reeks Gids voor mantelzorgondersteuners komen in dit nummer bij elkaar. Dit werkboek 4 is ook los te gebruiken.

De acht vraaggebieden van mantelzorgers. En wat heb je eraan?

Als je inzicht hebt in de vraag van de mantelzorgers kun je echt passende ondersteuning bieden. We verdeelden de vragen die mantelzorgers hebben over acht vraaggebieden.

De acht vraaggebieden zijn:

- **Informatie en advies:** over de ziekte of beperking, het aanbod zorg en welzijn, en beschikbare regelingen.
- **Persoonlijke begeleiding:** bij mantelzorgtaken, het versterken van het netwerk, en het combineren van mantelzorg en werk.
- **Emotionele steun:** zoals een luisterend oor en lotgenotencontact.
- **Educatie:** het beschikbaar zijn van voorlichting, cursussen en workshops.
- **Praktische hulp:** bij het aanvragen van zorg, hulpmiddelen en woningaanpassingen.
- **Vervangende zorg:** de mogelijkheid om vrije tijd voor de mantelzorgers te krijgen door het organiseren van respijtzorg.
- **Financiële ondersteuning:** beschikbaarheid van tegemoetkomingen zoals vergoedingen en mantelzorgwaardering.
- **Materiële hulp:** zoals hulpmiddelen in huis en hulp bij vervoer.

Heb je binnen je gemeente voldoende en gevarieerde ondersteuning voor mantelzorgers beschikbaar? Dan is er sprake van een stevige ondersteuningsstructuur. Je kunt eenvoudig via de acht vraaggebieden onderzoeken waar je als gemeente staat en waar verbetering mogelijk is.

Opdracht 1

Maak het huidige aanbod inzichtelijk per vraaggebied op basis van de sociale kaart van de gemeente.

- Zoek de sociale kaart van je gemeente op en verdeel het aanbod van de organisaties per vraaggebied. Sommige organisaties komen bij meerdere vraaggebieden voor. Maak onderscheid tussen je eigen aanbod en het aanbod van anderen.

- Vul dit overzicht aan met laagdrempelige maatschappelijke initiatieven. Denk aan ontmoetingsplekken, buurtinitiatieven, huiskamers, etc.

Opdracht 2

Bepaal wat er nog ontbreekt per vraaggebied. Per vraaggebied helpen we je op weg om te bepalen wat er in jouw gemeente al beschikbaar is en wat er nog mist.

- Zijn er organisaties in je netwerk die kunnen helpen bij missende informatie of initiatieven?

Tips

Inventariseer en benut de LinkedIn contacten van jezelf en je collega's.

Krijg inzicht per vraaggebied

Informatie en advies

Mantelzorgers hebben veel behoefte aan informatie en advies. Vaak staat informatie en advies op websites, flyers en nieuwsbrieven. Toch vinden mantelzorgers de informatie vaak niet. Weet dat zo'n 2,5 miljoen Nederlanders moeite heeft met lezen en het gebruiken van computer of smartphone. Maak daarom beroepskrachten en vrijwilligers bewust van de noodzaak om informatie en advies over mantelzorgondersteuning persoonlijk en in begrijpelijke taal over te brengen. En maak je hard voor informatievoorziening in meerdere talen.

Ga naar onze verkorte websites in eenvoudig Nederlands, Turks, Arabisch, Mandarijn en Farci.

Bereik en betrek een zo groot mogelijke groep, ook mensen met een migratieachtergrond. Werk samen met sleutelpersonen.

Anderstalige mantelzorgers

Lees meer over het ondersteunen van mantelzorgers met een migratieachtergrond.

In deze publicatie beschrijven we hoe je door het samenwerken met sleutelpersonen mensen met een migratieachtergrond beter bereikt.

Is de informatie voor mantelzorgers vindbaar en eenvoudig beschreven?

Denk niet alleen aan informatie over het aanbod in je gemeente. Kijk ook naar informatie over wet- en regelgeving. Een advies over hoe je de combinatie van werk en mantelzorg, en studie en mantelzorg mogelijk kunt maken, hoort er ook bij.

Persoonlijke begeleiding

Vragen over persoonlijke begeleiding gaan over meerdere beleidsterreinen heen. Denk aan hulp bij administratie en aanvragen van indicaties. Maar ook hulp bij het betrekken van het netwerk en gesprekken met de werkgever. Ook een casemanager dementie en het vergroten van veerkracht horen bij persoonlijke begeleiding.

Goede persoonlijke begeleiding draagt bij aan de mentale gezondheid en het welzijn van mantelzorgers. Het ontzorgt mantelzorgers. Vrijwilligers die zijn geschoold in netwerk coaching kunnen deze begeleiding bieden. Wijs mantelzorgers ook op de hulp die cliëntondersteuners kunnen bieden bij het aanvragen van zorg en ondersteuning en mantelzorgmakelaars bij regeltaken.

En er is ook een rol weggelegd voor de werkgevers en diverse beroepskrachten in het (h)erkennen, ondersteunen en samenwerken met mantelzorgers.

Welke persoonlijke begeleiding biedt jouw gemeente?

Emotionele steun

Mantelzorgers waarderen deze vorm van ondersteuning. Bied een luisterend oor, maak ruimte voor emoties; wissel informatie uit en geef advies. Hoe? In eerste instantie nemen mantelzorgers mensen uit hun eigen netwerk in vertrouwen en zoeken zij daar emotionele steun. Als de zorgsituatie intensiever wordt, zoeken zij steun bij professionals of mensen die hetzelfde meemaken. Emotionele steun kunnen mantelzorgers vinden bij de praktijkondersteuner van de huisarts, een coach, maatschappelijk werker, zelfhulpgroepen, lotgenotencontact geïnitieerd door een Steunpunt Mantelzorg of maatschappelijk werk.

Welke emotionele steun is er beschikbaar?

Werkgevers kunnen onze mantelzorgcoach gebruiken voor het begeleiden van werkende mantelzorgers.

Tip

Inspiratie per vraaggebied vind je in de databank met praktijkvoorbeelden.

Educatie

Iedere mantelzorger heeft een eigen behoefte aan educatie. Meestal neemt de behoefte aan cursussen, opleidingen en workshops toe naarmate mantelzorgers meer belasting ervaren.

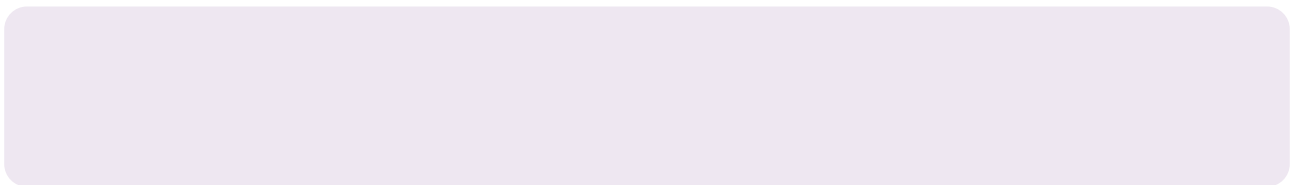
Bij GGZ-mantelzorgers en jonge mantelzorgers is deze behoefte groot. Het leren omgaan met het gedrag van de zorgontvanger, de eigen grenzen aangeven en omgaan met levend verlies, zijn vaak gehoorde behoeftes van mantelzorgers.

Zorghandelingen overnemen

De trend van nu is het overdragen van zorghandelingen door ziekenhuizen aan mantelzorgers. Ook dit is een vorm van opleiding en kan leiden tot vragen vanuit de mantelzorgers. Vragen die gaan over aansprakelijkheid, mogelijkheden en risico's.

Het opleidingsaanbod is groot. Er zijn zelfhulp cursussen, workshops en webinars, patiëntenverenigingen die digitale informatie bieden, cursussen en telefonische hulplijnen. Denk ook aan e-learnings of laagdrempelige tests of werkboeken.

Wat is het aanbod aan opleidingen in jouw gemeente?

Help mantelzorgers bij het maken van een overwogen keuze bij het overnemen van zorghandelingen en het vinden van balans. Mooie materialen om mantelzorgers op te wijzen:

Keuzehulp voor mantelzorgers
Handelingen overnemen van de zorgprofessional

MantelzorgNL

Keuzehulp

Mantelzorgen met gezonde grenzen

Informatie en vragen die je aan het denken zetten over jouw grenzen

MantelzorgNL
Helpt jou helpen

Werkboek Mantelzorgen met gezonde grenzen

MantelzorgNL

Waar blijft mijn tijd?

Jij wilt weten waar je tijd blijft. Want zorgen voor een ander neemt veel ruimte in beslag in een week. Soms meer dan je eigenlijk had. Wat doe je allemaal en is het wel in balans met elkaar?

Doet u test

Neem er de tijd voor. Deze test duurt ongeveer 15 minuten.

MantelzorgNL is van en voor mantelzorgers. Wij zetten ons in voor een mantelzorgvriendelijke samenleving.

Test
Waar blijft mijn tijd?

Praktische hulp

Bij praktische hulp denken we vaak aan huishoudelijke hulp via een Wmo-indicatie. Deze vorm van ondersteuning ervaren mantelzorgers als effectief, sommigen beschrijven het zelfs als een moment van adempauze. Wat in de praktijk opvalt, is dat het beroep op praktische hulp het minst wordt gedaan door in overbelaste mantelzorgers. Het kan zijn dat de stapeling van problemen het lastig maakt om inzicht te krijgen in waar zij het meest mee geholpen zijn.

In sommige gemeenten wordt huishoudelijke hulp vanuit algemene voorzieningen gefinancierd met een eigen bijdrage per uur. Daarmee kunnen ingewikkelde aanvraagprocedures worden voorkomen.

Wie geeft er in jouw gemeente praktische hulp bij het doen van aanvragen?

Het gaat om aanvragen bij de gemeente, maar ook de zorgverzekering of het UWV voor hulpmiddelen voor school en werk.

Het vinden van geschikte hulpmiddelen is vaak geen knelpunt. Het aanvragen en financieren helaas wel.

Bij welke organisaties kan de mantelzorger terecht bij praktische hulp in en rondom het huis?

Denk aan hulp bij klussen, boodschappen doen, administratie etc. Dit wordt ook vaak geboden door vrijwilligersorganisaties, bureaus, vrienden en kennissen.

Respijtzorg/vervangende mantelzorg

Respijtzorg is divers. Alles wat de mantelzorger een adempauze biedt, kun je zien als respijtzorg. Het gaat altijd om maatwerk. Soms is een oplettende buur genoeg voor een mantelzorger om er even tussenuit te kunnen. Bij anderen komt er iemand in huis of is een logeerplek voor de zorgvrager nodig. Ook dagbesteding, laagdrempelige activiteiten in buurthuizen en ontmoetingscentra kunnen mantelzorgers ruimte geven.

Maak het respijtaanbod in jouw gemeente inzichtelijk.

Sommige gemeenten bieden standaard een aantal uren vervangende mantelzorg zonder indicatie. Ook kan een aanvullende zorgpolis uitkomst geven. In veel gemeenten is vooral het vinden van een geschikte logeerplek een uitdaging. Steeds vaker wendt men zich tot regionale afspraken om de logeervoorziening haalbaar te maken. Hoe zit dat bij jullie?

Factsheet
Respijtzorg

Ben jij
verantwoordelijk
voor vervangende zorg voor
mantelzorgers (respijtzorg)?
Deze praktische training
helpt je op weg.

Financiële hulp

Mantelzorgers maken vaak extra kosten. Denk aan reiskosten, kosten voor extra kleding en energie. Maar ook minder inkomsten, omdat ze minder uren kunnen werken vanwege de intensieve zorg. Bij financiële hulp gaat het om algemene regelingen die beschikbaar zijn voor alle inwoners. In een aantal gemeenten zijn er specifieke financiële regelingen voor mantelzorgers.

Ondersteunen
bij mantelzorg
en wonen

Mantelzorg en wonen

Uit financieel oogpunt kan het helpen als de zorgontvanger en mantelzorger bij elkaar in de buurt wonen. Daarmee worden onnodige reiskosten en kosten voor eigen woning voorkomen. Denk aan het sneller toekennen van medehuurderschap en (pré-) mantelzorgwoningen. Hiermee voorkom je niet alleen financiële druk. Het vermindert tijdsdruk bij mantelzorgers en bestrijdt eenzaamheid bij zowel mantelzorgers als zorgvragers.

Informatie
over geldzaken

Er zijn ook andere mogelijkheden voor financiële hulp. Lees hierover op onze website.

Welke financiële hulp is er beschikbaar? Wat zijn de extra regelingen in jouw gemeente?

Materiële hulp

Materiële hulp zijn woningaanpassingen en hulpmiddelen zoals rolstoel, sta-op stoel of een aangepast scootmobiel. Ook slimme oplossingen ontlasten mantelzorgers, zoals bij het toedienen van medicijnen, een alarmknop en cameratoezicht in het huis van zorgvragers.

Wat is het aanbod aan materiële hulp?

Maak mantelzorgondersteuning compleet

Hulp bij het leven van alledag is belangrijk voor de mantelzorger. Wat is er in jouw gemeente beschikbaar aan laagdrempelige hulp? Welke taken kunnen mantelzorgers uitbesteden en hoe kunnen zorgvragers zichzelf beter redden? Dit alles helpt mantelzorgers en voorkomt overbelasting. Maak een overzicht van de beschikbare hulp en laat zien wat er gratis is, wat er met een kleine vergoeding te krijgen is en wat betaald beschikbaar is. Hieronder tips die je mantelzorgers kunt meegeven.

Boodschappen & koken

- Bestel boodschappen en laat deze bezorgen.
- Maak gebruik van een maaltijdservice die koelverse of diepvriesmaaltijden aan huis bezorgt.
- Stichting Thuisgekookt is een alternatief voor de traditionele maaltijdservice. Een vrijwillige thuishok uit de buurt zorgt 1 of 2 keer per week voor een warme maaltijd en een praatje.
- Je kunt ook verse kant-en-klaar maaltijden kopen in de winkel.

Onderhoud van een tuin

- Vraag in de buurt wie tegen een kleine vergoeding het gras wil maaien.
- Schakel iemand in die af en toe de tuin wil onderhouden.

Hulpmiddelen & woningaanpassing

- Een ergotherapeut kan thuis langskomen om te adviseren over hulpmiddelen en woningaanpassing. Ergotherapie wordt vergoed vanuit de basisverzekering.
- Een extra greep bij de trap, badkamer en wc helpt om zelfstandig veilig in huis te kunnen bewegen.
- In veel gemeente is er een vrijwillige klusdienst die kan langskomen om een greep te installeren.
- Of misschien is er een handige buurman die een uurtje wil helpen.

Vervoer

- ANWB AutoMaatje is een vervoerservice waarbij vrijwillige chauffeurs minder mobiele plaatsgenoten vervoeren met hun eigen auto. Ze vragen een onkostenvergoeding van € 0,35 per kilometer.
- Als iemand vanwege een handicap, beperking of psychische aandoening niet meer kan reizen met het openbaar vervoer kun je een Wmo-taxipas aanvragen bij de gemeente. Daarmee maak je tegen een lager tarief gebruik van de regiotaxi. Het vervoer is van deur tot deur en alleen binnen de regio.
- Voor bezoek buiten de regio kan de zorgvrager gebruik maken van het taxivervoer van Valys: taxivervoer van deur tot deur voor een lager tarief.

Begeleiding naar afspraken

- Begeleiding nodig naar een afspraak? Sommige vrijwilligersorganisaties bieden begeleiding voor artsen bezoek. Vrijwilligers begeleiden zorgvragers naar de afspraak en kunnen ook mee naar binnen als er hulp nodig is bij het gesprek met de arts.
- Er zijn ook organisaties die tegen betaling begeleiding naar artsenbezoek aanbieden: Saar aan Huis, Home Instead, Zorgmaatje aan Huis.

Informatie en emotionele steun

- Veel patiëntenverenigingen bieden informatie en ondersteuning aan naasten.

Tot slot, er zijn ook apps beschikbaar waarmee het eigen netwerk zelf taken en klussen onderling kan verdelen en inplannen. Bijvoorbeeld de Huppla-app, waarin mensen concreet kunnen aangeven wat ze voor iemand kunnen betekenen.

Hulp vragen is moeilijk. Hoe doorbreek je vraagverlegenheid?

Je hebt nu zicht in de hulpbehoefte die bij een mantelzorger gedurende een mantelzorgperiode kan ontstaan. Maar behoefte aan hulp voelen, betekent niet automatisch om hulp vragen. Hoe komt dat? Hulp vragen en accepteren is echt niet eenvoudig.

Mantelzorgers leven met de overtuiging dat ze als eerste verantwoordelijk zijn voor de zorg aan hun naaste. Ze zoeken niet vaak actief naar hulp, ook omdat ze geen hulp van anderen verwachten. Het gevolg is dat mantelzorgers pas om hulp vragen wanneer ze tegen de grenzen van hun draagkracht aanlopen. Het niet vragen of accepteren van hulp verhoogt het risico op overbelasting. Dan komen mantelzorgers in een isolement en blijven ze zelf zorgen zonder hulp. Voorkom overbelasting en kostbare ondersteuningstrajecten door mantelzorgers op tijd in beeld te hebben en te ondersteunen.

Drie redenen die invloed hebben op het gedrag van de mantelzorger en het vragen en ontvangen van hulp.

- Persoonlijke overtuigingen. Wanneer mantelzorgers positieve gevoelens hebben over hulp dan vragen ze er eerder om.
- De subjectieve norm die er is in de omgeving. Wat vinden familie, vrienden en anderen in de sociale omgeving ervan als ik hulp vraag? De omgeving werkt zowel positief als negatief op het vragen van hulp.
- Gedrag en vaardigheid van de mantelzorger zelf. Uit onderzoeken blijkt dat hulp vragen en hulp accepteren moeilijker wordt als mantelzorgers langdurig zorgen. Ze hebben meer last van schuldgevoelens. De regie voeren over hun eigen leven wordt steeds moeilijker. Mantelzorgers zijn ook bang om familie, vrienden of burens te overvragen.

Wat kun jij doen in het overwinnen van vraagverlegenheid:

- Maak inzichtelijk waar mantelzorgers terecht kunnen, dat helpt om de drempel te verlagen.
- Sta naast de mantelzorger, help met uitleg in begrijpelijke taal en verwijst waar mogelijk warm door.
- Ruim de taboes uit weg! Maak duidelijk dat praten over kwetsbaarheden en angsten herkenbaar is en er mag zijn.
- Bekijk het van een afstand. Dat helpt om de situatie in kaart te brengen.
- Wees present, geduldig en betrouwbaar.

Een optimale mantelzorgondersteuning in jouw gemeente

Het einddoel is in zicht. Je kent de vraaggebieden en hebt inzichtelijk gemaakt welke mogelijkheden van mantelzorgondersteuning er zijn in jouw gemeente. Je werkt lokaal samen om de missende ondersteuning te kunnen bieden.

Tip: Een stevige ondersteuningsstructuur blijft in beweging. Stel daarom de volgende vragen:

- Hoe past het aanbod bij de visie en beleid van jouw gemeente of eigen organisatie?

- Is het aanbod voldoende als je kijkt naar de behoefte van mantelzorgers in de huidige veranderende wereld?

Een nieuw blik op zorgen voor elkaar. Afronding.

Dit is het vierde werkboek in de reeks Gidsen voor mantelzorgondersteuners. Een reeks gemaakt om jou als mantelzorgondersteuner te helpen een stevige positie in te nemen in het lokale veld. Mantelzorgondersteuning vindt plaats in de brede sociale basis in een veranderende tijd. Met jouw expertise en doorzettingsvermogen begeleid jij de lokale politiek, beleidsmakers, samenwerkingspartners en burgers naar een nieuwe kijk op mantelzorgondersteuning die aansluit bij de vragen van de toekomst.

Publicaties
MantelzorgNL

Download alle gratis Gidsen voor mantelzorgondersteuners.

Hierbij een directe link naar de eerdere gidsen uit deze reeks:

1 Gids voor mantelzorgondersteuners
Visie, positie en samenwerking

Samenwerken veegt de mist om een idee van de eigen roltoelichting op te geven in het verzuimen. Dit voor jezelf juist meer waarde oplevert. Dit is de grote uitdaging.

MantelzorgNL.pro

1. Visie, positie en samenwerking

2 Gids voor mantelzorgondersteuners
Breed kijken naar mantelzorgondersteuning

Een mantelzorg is vaak niet alleen en is ook niet alleen maar mantelzorg. Hoe ga je goed om met de context?

MantelzorgNL.pro

2. Breed kijken naar mantelzorgondersteuning

3 Gids voor mantelzorgondersteuners
Informele zorgverleners zijn van grote waarde

Elkman dat je elkaar nodig hebt is een randvoorwaarde om het samen te doen.

MantelzorgNL.pro

3. Informele zorgverleners zijn van grote waarde

Ga je in jouw gemeente aan de slag en wil je passend advies? Neem dan contact op met een van de adviseurs van MantelzorgNLpro via advies@mantelzorg.nl